

2

4235

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Något ^{hörd} sam till folkets liv och leverne här
i orten på 1860-talet och desinierna der omkring
var att ta upp bräntor ur massarna till hus-
behov att elda med i sättningnen som ävens
kallades udeläggaren för att det eldades i den
från den tegelmurade kökspisen. Söckarna
Grunstöv och Kristofta vid äresunds kustern
samt en del socknar der omkring inåt landet
var inga nämndvärda torvmassar. De nordliga
socknarna vände sig mot nordost, till Källinge
m. f. massar, och de sydliga socknarna till
Saxtorp och Ålstorps masser. Endel bönder bru-
kade förvärva massskiften antingen genom köp
på vissa år eller arende som till och med gick
i arv från äldre och till yngre, de som ej hade
sådana skiften betalte för hur många kvadrat-
alnar de tag upp för elagen.

3)

4235

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

De fick stiga upp strax efter midnat för att
gåra sig i ordning att köra till mossen som
kunde vara ända till en hel mil borta, så
att de kunde vara vid mossen vid dämningen.
De hade halv i höstvaggen, och så ett par
rullebörar bak på vagnen, och så många per-
soner som behöfdes till torvupptagningen för dagen
och så hade de mat med sig samt dryckesvarer
något brännvin matdricka och mjölk på ett par
kuttingar som kallades drickalejlar, var det så
varmt väder kunde det hända då de kom till
mossen hade mjölken separerat i genom skak-
ningen den långa vägen i vagnen, så det var
smör och tjärnmjölk. För att mossen var det
vatten der torv var upptagit, förut, så de fick
lämna eiskoren alns vall emellan vattnet
och torvgraven, det var merändels senare delen

4) av Maj eller början av juni då det var ej kallare än att de yngre kunde gå barfota i mossgravens men de äldre mer än det med långstövlar, så ältades torven med skyflur och ledde in vatten över vallen så att det blev som en tjock gröt och så lüstes upp i rullebärsar, det var en bit äng som hörde till mosskiftet att lägga ut torven på till tarkning, så rullades det ut av en piga och en hollkar som en yngre dräng kallades med var sin rullebär och vältades av i blågar, så jämna des det ut av husbonden eller på sörre stället av fördrängen i leredor till passande tjocklek och kunde var cirka två alnar bred när det så legat och fastnat något rissades ut med ~~h~~ något av en gammal lis fast på en trästake först på längden och sen på bredden till passande storlek, med en torvriss som den kallades

Egaren av torvmossarna tog även upp något torv till avskalning på kunde även ^{huv}husmått få se ett eller annat torv att köpas.

5)

4235

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När det så legat och torkat något var det större
baråtföljda av någon äldre, att vända torven, men
då fick^{de} i de flesta fall spattsra den långa vägen, när
så torven legat och torkat vidare, skulle de dit
och kula den som det kallades, med att lava den upp
i kägelform, som kunde vara inemot två eller höga men
tomma irrvändigt.

På 1850-talet och ett ^{par} decennier främåt i tiden var det många
mäst äldre husmän som hade öki och vedernamn
I de flesta fall gav de sjuka anledning till det, såsom
en som såg ett kungligt sällskap som var ute och reste
^{han} som kalla kronkarongen, så fick heta det i all sin tid
och så hel del andra såsom kryeken stompen skromlin-
gen fjotten droppnos m. f. sen de gått ^{bort} fick deras husnamn
efter dem såsom kryekahuset m. f. så var det ingen som
gärna ville bebo dem ty de riskera att förlora vedernam-
net, så fick de gamla husen skatta åt förgängelsen.

Skriv endast på denna sida!

Efter som folket blev mera upplysta ansågs det
ohederligt om någon försökte att lägga ätanamn
på sin nästa, så jag vet ingen här på orten som
har något vedernamn 1744

I min barndom och tidigaste ungdom omkring 1850-
talet, hade de äldre männen kostymer som i den
tiden benämndes klädslingar av hemmanäfft mörk-
blått valmoll, och liknade boungjor med två rader
knappar av ~~en~~ något mörkpolerat hårdt trä-
slag, som var utskurit med upphöjda bilder av
de 4 husdjuren, häst-ko-får och gris, och så en
marna på undersidan till att sy dem fast i
rooken, västen var likaledes med två rader
knappar att knäppa ända upp till halsen.
men vid högtidliga ^{tillfälle} öppnades något så utt
nalkapparna som den kallades av vit linnse syn-
tes något med en rätt stor krage i, och så
långbyxor som räckte ner över stövlarna, en sådan
helgdags kostym kom min far hem med, med
djurbilderna på knapparna som han inropt
på en auktion efter ^{en} förvägen man så jag

Lärät. män som kvinnor hade s. k. söndagskosty-
mer av halvylle som kallades verken, fotbeklä-
naden för männen var störlar och för kvinnorna
snörkängor, i vardagslag hade ^{de} toflar män
mäst göinge träskar, utan läderputar så att
isyrerhet de yngre fick träskaknutar över
västen. Kvinnorna hade klut eller hätta som ~~var~~
den också kallades som var blå och rödruvig till
färgen då de i vardagslag besökte grannar och
vänner, det var särskilda kvinor som kunde kon-
sten att knyta klut som de gjorde på humpet
på den som skulle ha den, den sydes ej utan
hopsattes med knappnålur, vid högtidliga till-
fällen eller då de gick till kyrkan hade de vit
klut, kvinnorna sågo så värdiga ^{ut} då de gick till
kyrkan med salmboken och en luvendel quist i
den vite närduken, som de bar i händerna.